

Onderwerp

Perspectiefnota 2023-2026

Gedeputeerde Staten stellen voor:

1. Beslispunten

1. De perspectiefnota 2023-2026 als kader te hanteren voor de programmabegroting 2023 en de daarin op te nemen meerjarenraming.

2. Doelstelling programmabegroting

Een degelijk en solide financieel beleid voeren, zodanig dat er jaarlijks een sluitende begroting wordt aangeboden en dat onze reserves op een verantwoord niveau blijven.

3. Eerdere behandeling

Op 23 maart 2022 is tijdens een beeldvormende sessie van de Integrale Commissie gesproken over de contouren van de perspectiefnota 2023-2026. Daar is een voorlopige schets van het financieel meerjarenperspectief gegeven en zijn de thema's en onderwerpen gedeeld die als relevant werden beschouwd voor opname in de perspectiefnota.

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

Uw Staten zijn bevoegd om kaders te stellen voor de programmabegroting. In deze perspectiefnota 2023-2026 wordt u geïnformeerd over ontwikkelingen die van invloed zijn op de op te stellen programmabegroting 2023. Op basis van deze informatie kunt u, tijdens de Algemene Beschouwingen, kaders stellen voor de programmabegroting 2023, die dit najaar aan u ter vaststelling zal worden aangeboden.

5. Verdere behandeling PS

De uitkomsten van de Algemene Beschouwingen zullen door ons college worden verwerkt in de ontwerp programmabegroting 2023. Deze zal eind september van dit jaar worden aangeboden aan uw Staten met het oog op de begrotingsbehandeling die op 9 november 2022 is voorzien.

6. Korte toelichting op voorstel

In deze perspectiefnota geeft ons college informatie over de financiële en beleidsinhoudelijke vooruitzichten voor de middellange termijn. De focus bij de financiële voorstellen in deze perspectiefnota ligt op deze collegeperiode.

In deel 1 schetsen wij ontwikkelingen die wij op middellange termijn zien op een aantal belangrijke onderwerpen, zoals de grote transitieopgaven waaronder de woonopgave, stikstof, COVID19 en de positie van de provincie daarin. Ook gaan wij in op de strategische thema's die eerder door uw Staten zijn vastgesteld.

In deel 2 wordt het geactualiseerd financieel kader geschetst. Daarin gaan wij in op de diverse onzekerheden die spelen ten aanzien van de twee voornaamste inkomstenbronnen van de provincie, het Provinciefonds en de opcenten op de motorrijtuigenbelasting en die ertoe leiden dat het financieel meerjarenperspectief moet worden gebaseerd op een aantal aannames.

Provinciale Staten
29 juni 2022*Agendapunt**Lelystad*
26 april 2022*Registratienummer*
2948502*Afdeling/ Bureau*
EFIN*Portefeuillehouder*
Hofstra, H.J.*Routing**Integrale commissie:*
18 mei 2022
8 juni 2022

Tot slot worden in deel 3 ontwikkelingen en voornemens weergegeven die effect hebben op de vrije begrotingsruimte (de stelpost Nieuw Beleid en de Brede Bestemmingsreserve) voor de komende jaren.

7. Beoogd effect

Uw Staten in staat te stellen kaders te stellen voor de op te stellen programmabegroting 2023.

8. Argumenten

1.1 De perspectiefnota 2023-2026 biedt uw Staten het actuele inhoudelijke en financiële perspectief waarmee kaders kunnen worden gesteld voor de programmabegroting 2023.

In de perspectiefnota geven wij aan welke ontwikkelingen er voor de komende jaren worden voorzien op belangrijke thema's en welke positie wij daar voor de provincie in zien. Voorts is er een actualisatie gemaakt van het financiële meerjarenperspectief ten opzichte van de begrotingsbehandeling 2022 in november 2021.

Tijdens de beeldvormende sessie in maart van dit jaar was reeds aangegeven dat het financieel perspectief voor de komende jaren anders is dan ten tijde van de begrotingsbehandeling 2022.

Op basis van de programmabegroting en de daarin opgenomen meerjarenraming was binnen de stelpost Nieuw beleid en de Brede bestemmingsreserve voor de komende jaren nauwelijks vrije ruimte. Nadien is de september circulaire 2021 verschenen, is er een nieuw regeerakkoord en is het proces van de jaarrekening 2021 nagenoeg afgerond. Al deze nieuwe documenten leiden tot een verwachte toename van de technische begrotingsruimte.

Bij de raming voor de Rijksuitgaven moet wel een voorbehoud worden gemaakt. Het gaat hier om voorgenomen 'extra' rijksuitgaven. De praktijk zal moeten uitwijzen of die uitgaven allemaal in het voorziene tempo zullen worden gerealiseerd. Als de uitgaven achterblijven, zullen ook de accessen lager uitvallen. Ook spelen er nog diverse zaken die leiden tot onzekerheid van de voorgenomen Rijksuitgaven, zoals:

- berichtgeving over een zoektocht van het nieuwe kabinet naar 10 tot 15 miljard euro voor een reeks financiële tegenvallers;
- de gevolgen van het arrest van de Hoge Raad inzake de vermogensrendementsheffing wat kan leiden tot lagere belastinginkomsten, en
- planningsoptimisme gezien de krappe arbeidsmarkt en andere capaciteitsknelpunten waardoor het de vraag is of alle geplande intensiveringen kunnen worden gerealiseerd.

De focus bij de financiële voorstellen in deze perspectiefnota ligt op deze collegeperiode. Voor de jaren 2024 en verder worden alleen voorstellen gedaan voor onontkoombare ontwikkelingen, zoals de uitvoering van nieuwe wettelijke taken, of de invulling van bestaand beleid. Een aantal initiatieven en ambities kennen wel een meerjarig perspectief, maar het voorzetten hiervan en de intensiteit waarmee dit gebeurt is aan een nieuwe coalitie die na de statenverkiezingen in 2023 zal worden gevormd. Daarvoor is budgettaire ruimte beschikbaar in de vorm van een oormerk binnen de stelpost Nieuw beleid en de ongeoormerkte ruimte binnen de Brede Bestemmingsreserve.

In de tabel op de volgende pagina hebben wij aangegeven wat de financiële uitgangspositie was na de begrotingsbehandeling in november 2021 en wat de effecten zijn van de actualisatie van het huidige financiële perspectief.

Begrotingsruimte	Stelpost nieuw beleid				BBR ¹
	2023	2024	2025	2026	
Initiële omvang begrotingsruimte	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4
Aanpassingen (actualisatie financieel beeld), waarvan:	18,0	18,3	10,4	7,0	5,0
- Uitkering provinciefonds	7,5	10,3	11,4	5,7	0,0
- Ontwikkelingen MRB	1,3	0,0	2,8	1,8	0,0
- Compensatie klimaatakkoord	11,9	11,9	0,0	0,0	0,0
- Belasten elektrische voertuigen	0,0	0,0	1,7	7,0	0,0
- Loon- en prijscompensatie	-2,8	-3,9	-5,5	-7,1	0,0
- Stelpost begrotingsonzekerheden	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0
- Actualisatie verloop BBR	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0
Geactualiseerde begrotingsruimte	18,0	18,3	10,4	7,0	9,4
<i>Waarvan structureel</i>	7,0	7,0	7,0	7,0	
<i>Waarvan incidenteel</i>	11,0	11,3	3,4	0,0	

In het derde deel van deze perspectiefnota zijn voorstellen opgenomen met financiële impact op de begrotingsruimte. Dat is per programma en per voorstel beschreven in de hoofdstukken 6 en 7. De structurele en aan de jaren toe te rekenen financiële impact wordt in ons voorstel ten laste van de begrotingsruimte van de stelpost nieuw beleid gebracht. De incidentele ontwikkelingen worden voornamelijk gedekt vanuit de verwachte vrije ruimte binnen de Brede bestemmingsreserve.

Begrotingsruimte	Stelpost nieuw beleid				BBR
	2023	2024	2025	2026	
Geactualiseerde begrotingsruimte	18,0	18,3	10,4	7,0	9,4
Effecten voorstellen perspectiefnota 23-26	-10,6	-6,7	-6,0	-6,0	-7,1
Begrotingsruimte na perspectiefnota	7,4	11,6	4,4	1,0	2,3

9. Kanttekeningen

Bij argument 1.1 hebben wij aangegeven dat er een voorbehoud moet worden gemaakt op de verwachte begrotingsruimte, omdat het gaat om voorgenomen 'extra' rijksuitgaven. Oftewel de omvang van de inkomsten kent een onzekerheid. Daarnaast zijn de toekomstige lasten onzeker door de sterk oplopende inflatie en de fors stijgende kosten van energie en grondstoffen. Het gevolg daarvan voor de provincie is dat goederen en diensten die de provincie afneemt duurder worden, aanbestedingen hoger kunnen uitvallen en sommige door de provincie gesubsidieerde instellingen moeite hebben hun projecten uit te voeren. Om die onzekerheden (voorlopig) op te kunnen vangen stellen wij voor om de stelposten voor 'loon- en prijscompensatie' en 'begrotingsonzekerheden' te verhogen, zoals is verwerkt in de perspectiefnota. Daarin geven wij dan ook een schets van de mogelijke impact op ons financieel perspectief (hoofdstuk 5).

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Perspectiefnota 2023-2026	2924453	Bijgevoegd

¹ De geschetste vrije ruimte van € 4,4 mln. betreft de stand per 1 januari 2022, gelijk aan het saldo in de programmabegroting 2022. Door amendementen en de realisatie van de bestedingen is dit een iteratief saldo, wat bij het opstellen van de perspectiefnota geactualiseerd wordt.